

VŠEHOCHUŤ

Září 2025

PAVLOPETRI - TAJEMNÉ CIVILIZACE
SLUNEČNÍ SOUSTAVA - CERES
NAIVISTÉ - J. R. FUSTER
SCIFI - FRANK HERBERT
PŘIJÍMAČKY Z MATEMATIKY OXFORD

PRO RODINU, PŘÁTELE A ZNÁMÉ

KDO NECHCE ČÍST, TAK SI PROHLÉDNE OBRÁZKY

MILÍ PŘÁTELÉ A PŘÍZIVCI,

dnes nás přepadlo září. V tomto vydání si užijte Peloponés a potopené město Pavlopetri. Ve Vesmíru zabloudíme na planetku Ceres a na Zemi na Kubu s naivním umělcem Fusterem. Ve scifi si připomeneme tvůrce Duny Franka Herberta. Jako krásnou zříceninu jsem vybral v Českém středohoří hrad Oltářík. Povídání o historii Litoměřického hradu je více odborné, ale dosti zajímavé. Víte kolikrát byl král Přemysl Otakar II. v Litoměřicích. A co by to bylo bez matematiky za život. Dnes logické úlohy, bez kterých si Universitu Oxford ani nedovedete představit.

Tak si vše užijte a HLAVNĚ KLID.

Z DOMOVA

Dneska uveřejňuji jednu chlupatou kočku Lindu a Maruščinu meruňkovou tvorbu. Ten koláč snad chlupatý není.

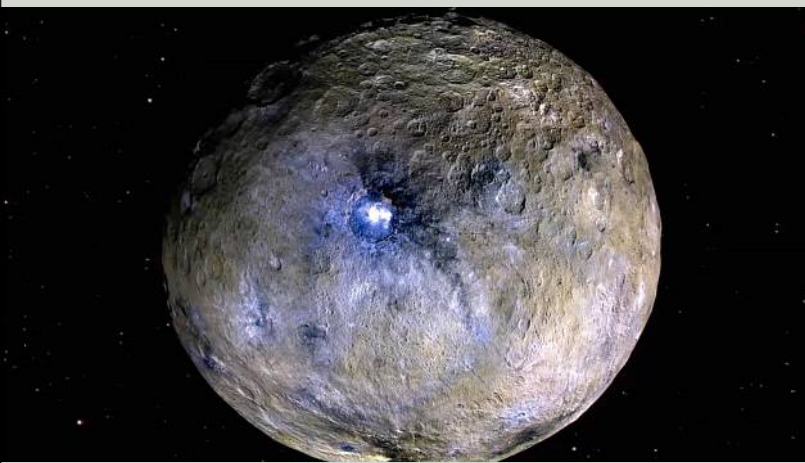

BLOGOVÁNÍ

Tak si myslím, že učitelé mají po prázdninách. Mě to tolik nevadí. V kalendáři mám poznámky, že jsem se pral s php a javascripty. Už si nevzpomínám, že by? Více času jsem proflákal s dětskými hrami na Facebooku. Taky jsem si

užíval s matematikou, dokončuji si přehledový článek o prvočíslech. A co takové L-funkce? Domácí práce, trochu grafiky a tento plátek. Klub jsem nekontroloval. Nějak se mi nechce míchat užívanou chemii a pivíčkem.

Sluneční soustava

O planetách, měsících, asteroidech, planetkách, kometách. Takové malé opakování astronomie. Dnes trpasličí planeta Ceres.

1

Naivisté

José Rodríguez Fuster, kubánský malíř, sochař a keramik. Patří k významným osobnostem naivního umění a je nazýván „Karibský Picasso“.

2

Tajemné civilizace

Potopené město Pavlopetri. Nekonečná modř Středozemního moře nedaleko pobřeží Lakonie na jihu Peloponésu skrývá jeden z nejtajemnějších příběhů antické historie Řecka – nejstarší město na světě objevené na mořském dně – Pavlopetri.

3

Sci-fi a fantasy

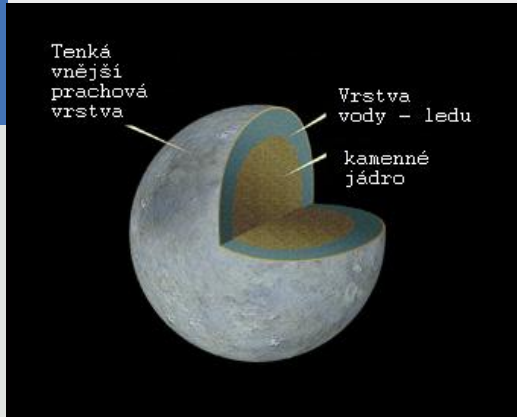
Další z klasiků sci-fi. Frank Herbert.

5

Sluneční soustava - Ceres

Ceres je prvním objeveným a současně svým rovníkovým průměrem 975 km největším objektem obíhajícím mezi drahami Marsu a Jupiteru, tedy v oblasti hlavního pásu planetek. Svoji hmotností představuje asi 30 % hmotnosti pásu asteroidů mezi Marsem a Jupiterem. První půlstoletí po objevu byla považována za planetu, později za planetku. Na základě rezoluce 26. Generálního zasedání Mezinárodní astronomické unie (IAU) v srpnu 2006 v Praze, která definovala pojem planeta, byla zařazena do nové kategorie těles sluneční soustavy, mezi tzv. trpasličí planety.

Pozorování Hubbleovým kosmickým dalekohledem (HST) i pomocí nejvýkonnějších pozemských dalekohledů ukázalo,

že Ceres má téměř kulový tvar, s mírným polárním zploštěním. Je to v souladu s předpokladem, že jeho gravitační přitažlivost umožnila dosáhnout isostáze, tedy zaujetí tvaru s minimální gravitační energií. Vedle planety Vesta a možná i planety Hygiea je tedy jediným objektem v pásu planetek, u kterého k tomuto procesu došlo.

Spektroskopický průzkum ukázal, že povrchová vrstva obsahuje značné množství uhlíku a pravděpodobně i organických látek a podobá se do jisté míry svým chemickým složením uhlíkatým chondritům a že je tedy málo přetvořeným původním materiálem, ze kterého těleso akrecí vzniklo.

Předpokládá se, že při formování tohoto objektu došlo k částečné diferenciaci jeho nitra, způsobené především teplem vznikajícím při radioaktivním rozpadu ^{26}Al . Původní materiál, který obsahoval značné množství vodního ledu, roztál a těžší silikátové horniny klesly ke středu, kde vytvořily kamenné jádro. Chladnoucí obal kapalně vody s příměsí lehčích, převážně uhlíkatých látek vytvořil plášť, jehož tloušťka se odhaduje na 60 až 120 km. Nejvyšší vrstva, odhadem 10 km silná, se však nikdy plně neroztavila a tvoří kůru planety, se složením blízkým původnímu materiálu. Kůra byla pouze částečně přetvořena dopady menších těles. To potvrzují i radiolokační pozorování podle nichž je povrch Cerery pokryt vrstvou regolitu.

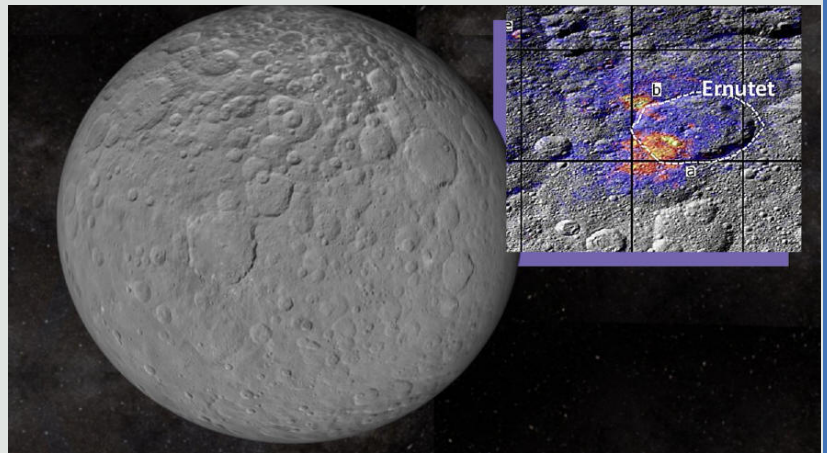
Z průměrné hustoty se dá vyvodit, že voda na Cereře tvoří asi 17 až 27 % její hmotnosti, což představuje v průměru asi $2 \times 10^8 \text{ km}^3$ vody, tedy přibližně pětkrát více, než je celkové množství vody na zemském povrchu. V roce 2020 zjistil tým amerických a evropských vědců z dat sondy Dawn, že tato voda je na Cereře přítomna jako podpovrchový oceán. Ze snímků pořízených v infračerveném spektru objevili členové týmu přítomnost hydrohalitu ($\text{NaCl} \cdot 2\text{H}_2\text{O}$)

zmrzlého vodného roztoku kamenné soli, což je materiál obvyklý v zamrzlých mořích. Tento minerál je na povrchu trpasličí planety nestabilní a proto musel být podle autorů studie vytvořen relativně nedávno.

Přítomnost vody v povrchových vrstvách byla nepřímo spektroskopicky prokázána měřením ultrafialového spektra astronomickou družicí IUE, která objevila čáry hydroxyly OH, svědčícího o stále se obnovující velice řídké atmosféře vodní páry unikající z povrchu tělesa.

Ceres neprodělala v průběhu své existence žádnou kolizi s větším

tělesem, která by významněji zasáhlo do jejího geologického vývoje. Nejvyšší horou na jejím povrchu je 4 kilometry vysoká Ahuna Mons. První sondou, která Cereru prozkoumala, byla sonda Dawn. Ta odstartovala v září 2007, v letech 2011 a 2012 obíhala planetku Vesta a na oběžné dráze Cerery je od března 2015. Další várku snímků trpasličí planety sonda nafotila na začátku července 2018. Už dříve pozorované spektakulární velmi světlé oblasti identifikovala jako

zmrzlou solanku, pravděpodobně z chloridu sodného a uhlíkatanu sodného, z čehož se s ohledem na tamní prostředí vyvozuje, že se jedná o relativně mladé útvary. Předpokládá se, že se obnovuje díky vulkanickým mechanismům.

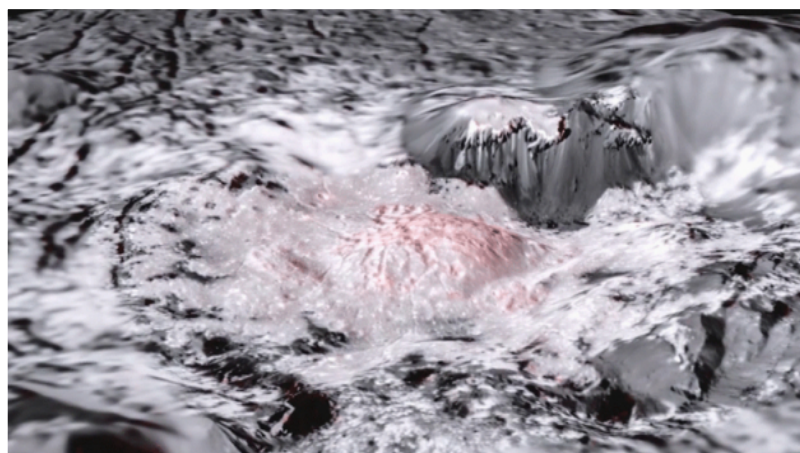
V posledních několika měsících mise cestovala Dawn jen 32 km nad povrchem a zaměřila se na kráter Occator, kde prováděla zobrazovací, skenovací a gravitační analýzu. Dr. Carol Raymondová, zástupkyně hlavního výzkumníka mise, uvedla: „Naznačuje to, že Ceres je oceánský svět a v nedávné minulosti možná byl geologicky aktivní.“

Ceres, jak jej známe dnes, pravděpodobně nebude obyvatelný. Je chladnější, s větším množstvím ledu a menším množstvím vody než v minulosti. V současné době není uvnitř Ceres dostatek tepla z radioaktivního rozpadu, aby voda nezamrzla, a zbývající tekutina se stala koncentrovanou solankou.

Období, kdy by trpasličí planeta Ceres s největší pravděpodobností byla obyvatelná, bylo mezi půl

miliardou a 2 miliardami let po jejím vzniku (nebo asi před 2,5 miliardami až 4 miliardami let), kdy její skalnaté jádro dosáhlo své nejvyšší teploty. Tehdy by se do podzemních vod na Ceres dostaly teplé tekutiny.

Tato trpasličí planeta také nemá výhodu současného vnitřního ohřevu generovaného tlakem a přitažlivostí v důsledku oběhu kolem velké planety, jako je tomu u Saturnova měsíce Enceladus a Jupiterova měsíce Evropy. Největší potenciál Ceres pro energii potřebnou k obyvatelnosti tedy byl v minulosti.

Naivisté - José Rodríguez Fuster

José Rodríguez Fuster (* srpen 1946, provincie Villa Clara) je kubánský malíř, sochař a keramik. Patří k významným osobnostem naivního umění a je nazýván „Karibský Picasso“.

Pochází z chudé rybářské rodiny, ve čtrnácti letech se zapojil do kampaně pro zvýšení gramotnosti v pohoří Sierra Maestra. V roce 1965 dokončil havanskou školu Escuela Nacional de Instructores de Arte a od roku 1966 pracoval v keramické dílně Cubanacán. V roce 1967 měl první výstavu. Od roku 1975 žije na havanském předměstí Jaimanitas, kde vytvořil komunitní výtvarné centrum Fusterlandia a vyzdobil

svými malbami více než osmdesát domů. Inspiruje se kubánskou přírodou, folklórem a rituály náboženství santería. Deset metrů vysokou sochu The Olympus of The Five věnoval Kubánské pěti. Zúčastnil se keramického sympozia v německém městě Römhild. Měl více než sto samostatných výstav v různých zemích, věnuje se také knižní ilustraci. Je členem Asociace kubánských výtvarných umělců a jeho díla jsou vystavena v Národním muzeu umění v Havaně.

Fuster významně přispěl během 10 let práce na obnově a výzdobě rybářského městečka Jaimanitas na okraji Havany, kde žije. Jaimanitas je nyní unikátním dílem veřejného umění, kde Fuster vyzdobil přes 80 domů zdobenými nástěnnými malbami a kopulemi, které odpovídají

osobnosti jeho sousedů, postavil šachový park s obřimi desítkami tabulí a stolů, Uměleckou zeď složenou z prošívané deky desítek dlaždic podepsaných a darovaných jinými kubánskými umělci, divadlo a veřejné bazény.

Fusterovo umění je dnes ceněnou součástí kubánské kultury a řadí se po bok dalších veřejných uměleckých děl, jako je Gaudího v Barceloně nebo Brâncușiho v rumunském městě Târgu Jiu. Tento projekt sponzoruje prodejem svých obrazů a keramiky.

Pavlopetri - potopené město

Nekonečná modř Středozemního moře nedaleko pobřeží Lakónie na jihu Peloponésu skrývá jeden z nejtajemnějších příběhů antické historie Řecka – nejstarší město na světě objevené na mořském dně – Pavlopetri.

Na archeology čekal fantastický nález celá desetiletí. Údajně již v roce 1904 se geolog F. Negri domníval, že na mořském dně mezi ostrůvkem Elafonisos a Lakónií leží město. Jeho nález se však připisuje oceánografovi N. Flemmingovi ze southhamptonské univerzity, který podmořské město v hloubce tři až čtyři metry v roce 1967 objevil. O rok později se do města, které dostalo název podle apoštolů Pavla a Petra Pavlopetri, vrátil s archeology z Cambridge University a spolu s řeckým profesorem A. Delivoriasem město zmapovali a datovali. Teprve až v roce 2007 začali podmořské město zkoumat Britové J. Henderson a Ch. Frenchman a I. Spondilis z úřadu řeckých podmořských starožitností. V souvislosti s vývojem moderních technologií pro zkoumání mořského dna zahájil v roce 2009 Henderson výzkumný projekt, který trval do roku 2013. Pomocí laserového skenování bylo možné vytvořit i 3D modely a tak obrázek jak mohlo město vypadat.

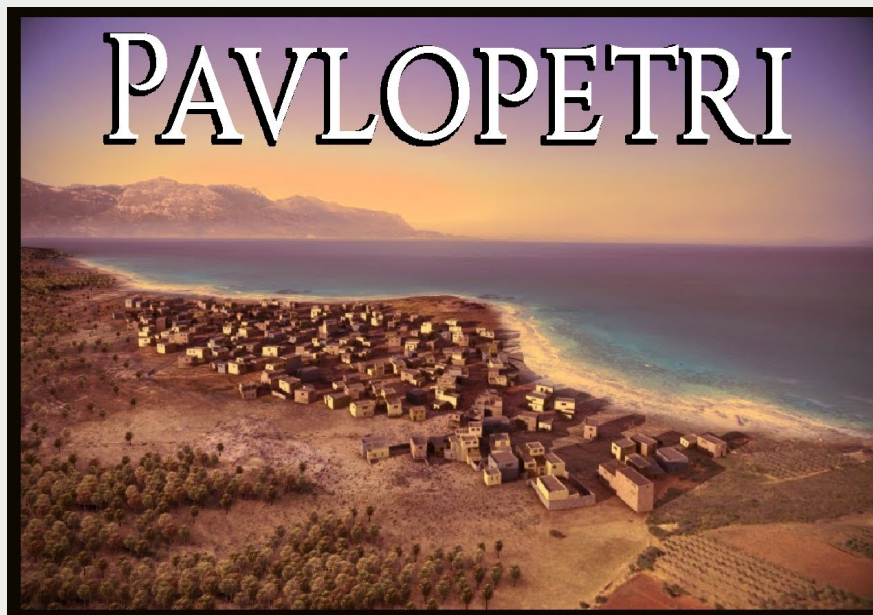
Není nutné zdůrazňovat, že měl Pavlopetri pro archeology nesmírný význam. To, co ale objevili, předčilo všechna jejich očekávání. Potopené město se rozkládá asi na 30 000 metrech čtverečných. Zachoval se půdorys, který pomohl badatelům poodhalit pohled na život jeho dávných obyvatel. Jsou tu pečlivě rozvržené ulice a nádvoří, našly se i náboženské stavby a hroby. Během průzkumu bylo objeveno 15 obytných budov, každá měla

nejméně 12 místností a velkou halu, což svědčí o tom, že město obývala privilegovaná vrstva. V podmořském městě byly nalezeny i tisíce keramických střepů. Co však badatele nesmírně překvapilo, je sít' potrubí v ulicích, což naznačuje, že obyvatelé měli vybudovaný vodovod a kanalizaci.

Tým anglických a řeckých archeologů a mořských geologů datoval stáří města na pět tisíc let. „Není pochyb o tom, že se jedná o nejstarší potopené město na světě,“ řekl Henderson.

„Nacházejí se zde pozůstatky z let 2 800 až 1 200 př. n. l., tedy dávno před slavnými dny klasického Řecka. Na světě existují starší potopená místa, ale žádné z nich nelze považovat za ‚plánované‘ město, proto je tento nález tak jedinečný.“

Pokud jde o teorie, proč se Pavlopetri ocitlo na dně moře, vědci se domnívají, že k tomu došlo při sérii zemětřesení a následnému

zvýšení mořské hladiny nebo poklesu půdy, případně že ho smetla tsunami. „Velmi pravděpodobně se jedná o kombinaci prvních dvou,“ řekl D. Sakellariou z Řeckého oceánografického institutu a pokračoval: „Jako nejstarší potopené město na světě je opravdu úžasné. Nejenže

LITOMĚŘICKÝ HRAD A JEHO POČÁTKY

(Poznámky k hradní politice Jana Lucemburského v severozápadních Čechách)

Oldřich Kotyza – Milan Sýkora

Patrně z Litoměřic zamířil král (Přemysl Otakar II.) asi přes Prahu do západních Čech, kde shromažďoval hotovost pro vpád do Bavor, kam ničivě vkořčil 7. srpna 1277 (Letopisy české a.a. 1266, ed. FRB II, 299). Tomu by mohla odpovídat i přítomnost na Přemyslově dvoře shora uvedeného hraběte Alberta, jenž byl králův spojenec. O tři roky později, totiž v březnu 1269, cestoval Přemysl Otakar II. do Litoměřic několikrát. 3. března 1269 pobýval král v Praze (CDB V.3, č. 1445, 293), ovšem již 4. března v Litoměřicích („in Leutmartz“) nechává sepsat rukou svého protonotáře Oldřicha (Ulrika), kanovníka v Pasově („per manum prothonotarii nostri magistri Ulrici, canonici Pataviensis“) listinu pro klášter v rakouském Melku (regist in RBM II, č. 637, 249; CDB V.3, č. 1446, 294). O den později 5. března nacházíme

panovníka opět v Praze (CDB V.2, č. 582, 166–168; CDB V.3, č. 1445–1449, 294–296). 7. března je již opět dosvědčen v Litoměřicích („in Lutmariz“), kde potvrzuje dvě listiny rakouského a štyrského vévody Friedricha II. Svárlivého pro lovčího Heinricha z Mollnu (UBLOE III, č. 388, 363–364; regist in RBM II, č. 642, 251; CDB V.3, č. 1450, 296). 11. března jej opětovně nacházíme v Praze (CDB V.3, č. 1451–1452, 296–297).

Tyto časté královny pobyty v Litoměřicích v r. 1266 a 1269, ale i v nedaleké Budyni nad Ohří v l. 1262 a 1267 (CDB V.1, č. 336, 501–503; č. 337, 503–504; CDB V.2, č. 513, 59–60; viz i Kotyza – Tomas 1995b, 34–35) naznačují, že by mohly souviset s jeho „budovatelskými“ aktivitami, a to jak v Budyni, kde bylo nově

konstituováno město a snad i stavěn tamější hrad, tak v Litoměřicích. Král se tehdy pokoušel založit „Nové“ město na Dómském vrchu, o čemž máme písemné doklady z r. 1253 a 1272 (CDB V.1, č. 5, 38–39; č. 337, 503–504), a patrně i inicioval vznik vrcholně středověkého hradu.

Datování proměny hradu by mohly nasvědčovat i další doklady. Z listin po r. 1253 zcela mizí jakákoliv zmínka o litoměřických kastelánech a v 70. letech 13. stol. se objevují jiní hodnostáři – litoměřičtí purkrabí a tamější krajští sudí. V r. 1276 byli litoměřický purkrabí „Lupus“ (v překladu z latiny Vlč), vlivný šlechtic Půta ze Mšeného a sudí litoměřického kraje Martin („Lupus, burgravius

Luthmericensis, Potho de Mschen, Martinus, iudex provincie Luthmericensis“) králem ustanoveni za rozhodčí soudce (tzv. ubrmany), kteří řešili spor mezi doksanským proboštem Janem a mělnickým proboštem

Budislavem o pozemcích při Ohří a zvláště o jez a rybolov na této řece (CDB V.2, č. 828, 528–530). O dalším osudu sudího Martina nevíme nic, purkrabí „Lupus“ již následný rok v úřadě nebyl, jak svědčí listina z 16. října 1277 (CDB V.2, č. 850, 565–567), kdy král Přemysl Otakar II. pobýval v Litoměřicích („in Luthomirich“). V

uvedeném kusu se stanoví (určitě proti vůli Litoměřických), že poddaní vyšehradské kapituly, kteří sídlí vně hradeb města Litoměřic („homini dicti prepositi [Wissegradensis] extra muros Luthomiricensis civitatis“), nemají spadat pod litoměřickou jurisdikci, ale pouze pod soudní pravomoc vyšehradského probošta. Tehdy je novým správcem hradu uváděn „Iarco de Walmberk

Luthomiricensis“, tj. „Jarek z Waldenberka litoměřický“. Dokument se dochoval v originále

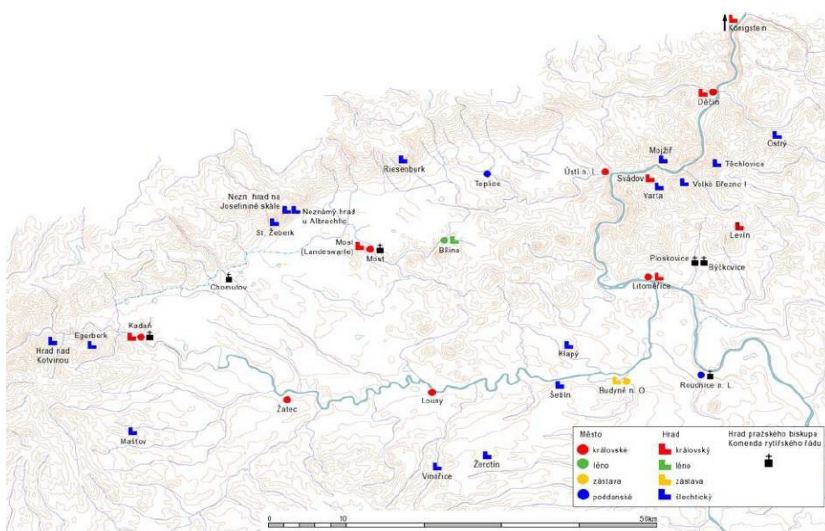
a je zřejmé, že králův kancléř a vyšehradský probošt Petr, který listinu sepsal („per manus [Petri] predicti prepositi [Wissegradensis] et cancellarii regni nostri“), udělal chybu (či jím pověřený písař). U Jarka z Waldenberka mu totiž vypadl titul „purcravius“, purkrabí, o čemž nás utvrzuje i to, že jsou za ním ve svědecké řadě uváděni žatecký purkrabí Přibyslav a kadaňský purkrabí Albert ze Žeberka („Pribizlaus purcravius Sathcensis, Albertus de Seberk purcravius de Cadan“).

Jarek z Waldenberka (někdy psán v listinách i jako Jerek, Jergl nebo Jaroš) nebyl žádný „tuctový“ šlechtic, ale jeden z nejvěrnějších pánů Přemysla Otakara II. (k jeho osobě nově Žemlička 2011, 228). Pocházel nejspíše ze saského Plíseňska, kde blízko Tettau najdeme i

dnes lokalitu Waldenburg. Za odboje královice Přemysla stál na straně Václava I., v jehož okruhu je poprvé r. 1243 připomínán (CDB IV. 1, č. 26, 102–103). Po nástupu Přemysla Otakara II. na trůn z pramenů na dlouhou dobu mizí a znovu se objevuje až v listech mezi svědky od 30. července 1261 (CDB V.1, č. 262, 396), povětšinou

vždy v panovnických kusech a dokonce i v Přemyslových mírových smlouvách (14. července 1271, viz CDB V.2, č. 637, 256; 12. září 1277, srv. tamtéž, č. 846, 561). Od 19. ledna 1272 je poprvé zmiňován s nějakou hodností – totiž jako „Ierko de

Waldemberch burgravius Egrensis“ (tamtéž, č. 651, 280), purkrabí v jednom z prestižních hradů země, v Chebu. V tomto úřadě je dosvědčen až do 12. září 1275 (tamtéž, č. 792, 476) a poté je až do 16. října 1277, kdy – jak již víme – vystupuje jako litoměřický purkrabí, psán jen v prostém tvaru bez úřadu (další doklady k němu viz heslo „Ierko“ in CDB V.4, 172 – rejstřík).

Obr. 33. Města, hrady a komendy v severozápadních Čechách do r. 1305 (vybodnocení a kresba M. Sýkora).

Obr. 16. Plán známé části hradního areálu v úrovni sutěru. A – konec 13. stol.; B – počátek 14. stol.; C – 2. polovina 14. stol. 1 – nejstarší hradní stavba, 2 – mladší obvodové opevnění, 3 – severozápadní věž, 4 – severovýchodní věž, 5 – brána, 6 – relikt západní budovy, 7 – jímka 10036, 8 – jímka 4013, 9 – jímka 13037, 10 – jímka 14017, 11 – hradní palác (kresba M. Sýkora).

Frank Herbert

Franklin Patrick Herbert Jr. (8. října 1920 – 11. února 1986) byl americký autor sci-fi, nejvíce známý svým románem *Duna* z roku 1965 a jeho pěti pokračováním.

Frank Herbert se narodil v Tacomě ve státě Washington a vystudoval University of Washington v Seattlu. Byl člověkem mnoha řemesel. Živil se jako reportér, redaktor, profesionální fotograf a kameraman, komentoval pro lokální rádiové stanice, jezdil na moře jako lovec ústřic a dělal instruktora pro přežití v džungli.

V rozhovoru z roku 1973 Herbert uvedl, že četl sci-fi „asi deset let“ předtím, než začal v tomto žánru psát, a mezi své oblíbené autory uvedl H. G. Wellse, Roberta A. Heinleina, Poula Andersona a Jacka Vancea.

Herbertova první sci-fi povídka „Looking for Something“ (Hledání něčeho) byla publikována v dubnovém čísle časopisu *Startling Stories* z roku 1952, tehdy měsíčníku, který redigoval Samuel Mines. Další tři jeho povídky se objevily v roce 1954 v číslech *Astounding Science Fiction* a *Amazing Stories*. Jeho kariéra romanopisce začala v roce 1955 sériovým vydáváním povídky *Under Pressure in Astounding* od listopadu 1955; poté byla vydána jako kniha nakladatelstvím Doubleday s názvem *The Dragon in the Sea* (Drak v moři). Povídka zkoumala duševní zdraví a šílenství v prostředí ponorky 21. století a předpovídala celosvětové konflikty o spotřebu a produkci ropy. Byla to kritická, ale ne velká komerční událost. Během této doby Herbert také pracoval jako autor projevů pro republikánského senátora Guye Cordona.

Herbert začal s přípravnými pracemi na románu *Duna* již v roce 1959. Svě spisovatelské kariéře se mohl plně věnovat, protože se jeho žena vrátila do práce na plný úvazek jako reklamní redaktorka pro obchodní domy a v 60. letech se stala jejich životelkou rodiny. Román *Duna* byl vydán v roce 1965 a stal se tak základem série *Duna*. Později Willisovi E. McNellymu řekl, že román vznikl, když dostal za úkol napsat článek do časopisu o písečných dunách poblíž Florence v Oregonu. Příliš se do toho zapojil a nakonec měl mnohem více surového materiálu, než bylo potřeba pro článek; ačkoli článek nebyl nikdy napsán, zasel v Herbertovi semínko, které se později stalo *Dunou*.

Dokončení *Duny* trvalo šest let výzkumu a psaní a bylo mnohem delší než jiné komerční sci-fi z té doby. Herbertova environmentální práce v Oregonu tvořila základ spekulativní ekologické práce Fremenu, která se vyrovná úsilí a taktikám v oblasti managementu písečných dun v reálném světě. Nakladatelství Analog (dříve *Astounding*, ale stále editované Johnem W. Campbellem) ji vydalo ve dvou částech, které sestávaly z osmi pokračování, „*Dune World*“ z prosince 1963 a „*Prorok Duny*“ v roce 1965. Poté ji odmítlo téměř dvacet vydavatelů knih. Jeden redaktor prorocky napsal: „Možná dělám chybu desetiletí, ale...“

Duna se brzy setkala s kritickým úspěchem. V roce 1965 získala cenu Nebula za nejlepší román a v roce 1966 se o cenu Hugo podělila s románem ...A říkejte mi Conrad od Rogera Zelaznyho.

Duna se nestala okamžitým bestsellerem, ačkoliv do roku 1968 na ní Herbert vydělal 20 000 dolarů, což je mnohem více než většina sci-fi románů té doby. To mu však nestačilo k tomu, aby se mohl věnovat psaní na plný úvazek. Vydání *Duny* mu otevřelo dveře; v letech 1969 až 1972 působil jako vzdělávací redaktor v deníku *Seattle Post-Intelligencer* a v letech 1970–1972 přednášel obecné a interdisciplinární studie na Washingtonské univerzitě. V roce 1972 pracoval ve Vietnamu a Pákistánu jako sociální a ekologický konzultant a v roce 1973 byl režisérem a kameramanem televizního pořadu *The Tillers*.

Nestarám se o inspiraci ani o nic podobného... později, když se vrátím a čtu si, co jsem vytvořil, nedokážu rozpoznat rozdíl mezi tím, co šlo snadno, a tím, kdy jsem si musel sednout a říct: „Tak teď je čas psát a teď budu psát.“

— Frank Herbert

- Drak v moři (*The Dragon in the Sea*, 1955)
- Stvořitelé Boha (*The Godmakers*, 1958)
- Zelený mozek (*The Green Brain*, 1965)
- Heisenbergovy oči (*The Eyes of Heisenberg*, 1966)
- Tvůrci nebes (*The Heaven Makers*, 1967)
- Santarožská bariéra (*The Santaroga Barrier*, 1967)
- Hellstromův úl (*Hellstrom's Hive*, 1972)
- Mučená hvězda (*Whipping Star*, 1970)
- Experiment Dosada (*The Dosadi Experiment*, 1977)
- Série Pandora
- Vyslanci do prázdna (*Destination: Void*, 1965)
- Kristova epizoda (*The Jesus Incident*, 1979)
- Lazarův jev (*The Lazarus Effect*, 1983)
- Faktor Nanebevzetí (*The Ascension Factor*, 1988)
- Série *Duna*
- Spasitel *Duny* (*Dune Messiah*, 1970)
- Děti *Duny* (*Children of Dune*, 1976)
- Božský imperátor *Duny* (*God Emperor of Dune*, 1981)
- Kacíři *Duny* (*Heretics of Dune*, 1984)
- Kapitula: *Duna* (*Chapterhouse: Dune*, 1985)

Stvořitelé boha

Mír je nutno chápat jako subjektivní záležitost. Jako výsledek poznání, které se zrodilo uvnitř jedince nebo společnosti. Dojde-li k nastolení míru nějakou vnější silou, začne tato síla narůstat do oblundných rozměrů. Nebude mít alternativu. Nutným důsledkem takového procesu pak bude exploze, kataklyzma, chaos. To platí v celém vesmíru. Každá dvojice protikladů se navzájem zničí, pokud mezi oběma protiklady neexistuje absolutní rovnováha.

Spisy DIANY BULLONOVÉ

Živá bytost se stane bohem, když překročí svou tělesnost. K dosažení transcendentního jsoucna vedou tři kroky. První spočívá v eliminaci skryté agresivity. Druhý v eliminaci živočišných potřeb. Třetí pak v poznání smrti.

Po ukončení transcendence musí rodící se bůh dospět ke vzkříšení v jedinečné ordálii, při níž se zjeví tomu, kdo ho vyvolal.

„Stvoření boha“ Amelská příručka

Lewisi Ornovi už dávno vyprchaly z paměti doby, kdy ho netrápil ten zvláštní sen, kdy mohl jít spát bez obav, že jeho duši sevře šílená noční můra.

Sen se pravidelně ohlašoval hudbou. Komickým, plačtivým, sentimentálním chórem. S jeho tóny postupně splyvaly pitoreskní zamlžené obrazy neskutečných postav. Nakonec všechno přehlušil hlas, vykřikující absurdní věty:

„Bohové se nerodí, ale vyrábějí!“

Nebo:

„Vyhlásit neutralitu je totéž jako uznat nezbytnost válek!“

Navenek však Orne rozhodně nepůsobil dojmem člověka, sužovaného takovými sny. Byl to robustní mladý muž s mohutnými svaly rodáka z velké planety – z Chargonu u Gemmy. Měl hranatou buldočí tvář a pozorný upřený pohled, kterým často zneklidňoval své okolí.

I přes ten podivný sen, a možná právě kvůli němu, Orne vzdal obvyklý hold Amelu – „planetě, kde sídlí všichni bohové“. Výkřiky ze sna se mu vkrádaly do myšlenek i teď, když nespál. Nebýt jich, snad by se před lety, v den svých devatenáctých narozenin, ani nedal naverbovat k Průzkumné a převýchovné službě, která usilovala o znovusjednocení galaktického impéria, roztržitého Mezními válkami.

Po dokončení velké Školy míru na planetě Marak ho P&P vysadila do nevlidného rána (polední délka čtyřicáté rovnoběžky) znovu objevené planety Hamal. S přesností osmi desetinných míst to byla planeta pozemského typu. Její obyvatelstvo se v důsledku křížení s lidmi z centrálních světů dostatečně přiblížilo tendencím genetického kódu homo-S.

O deset hamalských týdnů později stiskl Orne poplachové tlačítko miniaturní vysílačky v pravé náprsní kapse své bílé kombinézy. Stál na kraji malé zaprášené vesnice, ztracené uprostřed Severní vrchoviny. Znovu si s hořkostí uvědomil, že je na Hamalu jediným zástupcem organizace, která tak často ztrácí agenty „z neznámých důvodů...“

Do kapsy k vysílačce vechal jeho ruku pohled na třicítku Hamalitánů, tupě sledujících pád nějakého člověka do hromady přezrálého ovoce. Žádný smích, žádná viditelná změna emocí.

Tento výjev byl posledním kamínkem v mozaice, zobrazující všeobecný úpadek planety Hamal.

Orne si povzdechl. Hotovo. Signál z vysílačky směřoval za hranice atmosféry a uváděl do pohybu sled událostí, nebezpečných jak pro Hamal, tak pro Lewise Orna.

Ten tehdy ještě netušil, že se brzy svého zlého snu zbaví. Že noční můru vystřídají skutečné zážitky, ovšem o mnoho děsivější než tajemný svět jeho spánku.

Každé náboženství potřebuje systém dichotomických vztahů. Potřebuje věřící a nevěřící. Potřebuje ty, kdo mystérium znají, a ty, kdo se ho jen bojí. Potřebuje zasvěcené a nezasvěcené. Potřebuje boha i ďábla. Potřebuje absolutno a relativno. Potřebuje věci nezformované (ale formovatelné) a zformované.

„Religiózní inženýrství“ amelský tajný spis

„Hodláme stvořit boha,“ řekl opat Halmyrach.

Opat byl kostnatý, snědý, volné světlo oranžové roucho mu splyvalo až ke kotníkům. Hladké protáhlé tváří vévodil pozoruhodně dlouhý nos, zavěšený ve vzduchu nad úzkými rty. Holá hlava se mu temně leskla.

„Nevíme, z jaké bytosti nebo věci se bůh zrodí,“ dodal. „Může se jím stát i někdo z vás.“

Pokynul rukou do sálu, plného kleriků, sedících na podlaze prostě, asketicky zařízené místnosti, kterou osvětlovaly jen kalné paprsky ranního amelského slunce. Sál byl nedotknutelnou pevností Psei, chráněnou listinami a zaříkáním. Jeho boční stěny měřily dvacet metrů, strop se klenul ve výšce tři metrů nad podlahou. Jedenáct oken, pět po jedné a šest po druhé straně, shlíželo dolů na střechy centrálního městského komplexu planety Amel. Zeď za opatovými zády připomínala bílý kámen, protkaný hnědými žilkami cest nějakého hmyzu. Protější zeď vypadala stejně – taková byla jedna z konfigurací stroje Psei.

Ze stěn vyzařovalo bledé světlo, marnější než odstředěné mléko.

Opat cítil, jak mezi oběma stěnami proudí síla. Cítil první nával úzkosti, který s ním sdílela třída kleriků. Jejich obor se oficiálně nazýval Religiózní inženýrství. Mladí klerikové však trpěli chronickým nedostatkem úcty k hodnotám. Pro ně to zkrátka byla „Výroba bohů...“

**!!! BONUS !!!
KLIKNĚTE A PAK
SI OTEVŘETE
KNÍŽKU V PDF!!!**

MARVINŮV SLOUPEK

Toho písečného červa nemám rád. Tělo velké, mozek malý. Na mé argumenty vůbec nereagoval. Tedy reagoval po svém. Sežral mě. Ale nestrávil. Můžete kvalifikovaně odhadnout, odkud se z červa dostává ven modré kořeny. Tudy jsem se také dostal ven. Fremeni se moc divili, když mě s kořením vykopali. A hned prý, kde mám vodu. Po zjištění, že žádnou vodu nevedu, si mě přestali úplně všimát. Burani. Ještě, že mám dobré vztahy s Gildou. Po krátké debatě s gildaři, dva spáchali sbevraždu, řetěsí si uhryzl ocas a jedině ten poslední si mě na palubě přestal všimát. Posléze jsem zjistil, že je hluchý. Jsem teď, když jsem pryč z Arakisu, docela spokojený, což je u mě nenormální stav. Jdu jinam.

Ceny Sci-fi a fantasy Ceny SATURN

GENRE ENTERTAINMENT & EVERYTHING WITH IT

Ceny Saturn jsou americké ceny, které každoročně uděluje Akademie sci-fi, fantasy a hororových filmů. Ceny byly vytvořeny na počest sci-fi, fantasy a hororových filmů. O cenách Saturn hlasují členové Akademie. Jejím prezidentem a výkonným producentem je Robert Holguin a producenty/scenáristy Bradley Marcus a Kevin Marcus.

A DALŠÍ PORCE PŘÍKLADŮ Z PŘIJÍMAČEK KE STUDIU MATEMATIKY NA OXFORDU

Question 26

Alice, Bob, and Charlie are well-known expert logicians; they always tell the truth.

In each of the scenarios below, Charlie writes a whole number on Alice and Bob's foreheads. The difference between the two numbers is one: either Alice's number is one larger than Bob's, or Bob's number is one larger than Alice's. Each of Alice and Bob can see the number on the other's forehead, but can't see their own number.

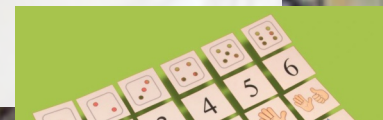

(i) [4 marks]

Charlie writes a number on Alice and Bob's foreheads, and says "Each of your numbers is at least 1. The difference between the numbers is 1."

Alice then says "I know my number."

Explain why Alice's number must be 2. What is Bob's number?

(ii) [6 marks]

Charlie now writes new numbers on their foreheads, and says "Each of your numbers is between 1 and 10 inclusive. The difference between the numbers is 1. Alice's number is a prime." (A prime number is a number greater than 1 that is divisible only by 1 and itself.)

Alice then says "I don't know my number."

Bob then says "I don't know my number."

What is Alice's number? Explain your answer.

(iii) [5 marks]

Charlie now writes new numbers on their foreheads, and says "Each of your numbers is between 1 and 10 inclusive. The difference between the numbers is 1."

Alice then says "I don't know my number. Is my number a square number?"

Charlie then says "If I told you that, you would know your number."

Bob then says "I don't know my number."

What is Alice's number? Explain your answer.

Naše krásné zříceniny - Oltářík

Historie a pověsti

Polozapomenutá zřícenina v Českém středohoří. Tajemný Oltářík má mnoho předností

Malá, nenápadná, dnes skoro již zapomenutá zřícenina hradu Oltářík v Českém středohoří nás k návštěvě lákala už dlouho. Nejen krásnými výhledy, kopcovitou krajinou, ale i nemálo zajímavou historií hradu. Pojďme společně prozkoumat další z krás severních Čech.

Oltářík byl s největší pravděpodobností založen brzy po skončení husitských válek. Vybudovat jej měl mezi lety 1434 až 1438 nejmocnější husitský hejtman působící na severu Čech, Jakoubek z Vřesovic. Ten v přilehlé oblasti dokázal ukořistit značné statky.

V okolí Oltáříku držel vsi Chrástany a Děkovku. K jejich ochraně nechal zbudovat tento nevelký hrad, který měl jeho statky střežit od jihu a jihovýchodu, kde se rozkládala panství a hrady katolických pánů z Házmburka a Kaplírů ze Sulevic. Dá se tedy předpokládat, že Oltářík měl zřejmě účel čistě vojenský, čímž lze vysvětlit i jednoduchost jeho stavebního vybavení.

Jméno je záhadou

Z jakého důvodu Jakoubek zvolil zrovna jméno Oltářík? Proč přesně tak učinil, už se dnes asi nedozvíme. Povídá se však, že název mohl souviset s tehdejší oblibou husitů nazývat nově založená sídla a pevnosti biblickými či náboženskými pojmy. Vlastně i takový přírodní oltář, který je na dosah nebesům, sama skála připomíná.

Kolem roku 1450 nechali Jakoubek spolu se synem Janem hrad zastavit Janovi z Polenska a z Vřovic, který jej o 18 let později postoupil pánům z nedalekého Házmburku. V 16. století se poté hrad nacházel v držení Viléma z Ilburka.

V té době již začali jeho obyvatelé pociťovat nedostatek komfortu. Není tedy divu, že těsný a nemoderní hrad, ještě k tomu v obtížně přístupném místě, zůstal již v roce 1544 opuštěný. Původní jméno hradu bylo postupem času zapomenuto a nahrazeno lidovějším názvem Hrádek.

Zdejší vrchol neposkytoval pro stavbu velkého hradu mnoho prostoru. Celý ho zabrala lichoběžná obytná věž se dvěma zaoblenými nárožními na západě. Suterén tvořil jeden prostor, který osvětlovala dvě šterbinová okna.

Přízemí vyplňoval větší sál, do něhož se přicházelo po dodnes

Časopis - blog pro rodinu, přátele a známé ZDARMA vychází nepravidelně asi jednou měsíčně vydává PRUH Soft Litoměřice

email: pavelhruby03@gmail.com
web: www.phrub.cz
fb: https://www.facebook.com/pavelhruby03

kompilace obsahu Wikipedie, WWW stránky
grafické programy IrfanView 64, InkScape 1.3, Gimp 2.10.22, inPixio Photo Studio 12 Ultimate, DALLE-E, Krita aj.
vyrobeno v programu Scribus 1.6.3

Možnost zaslání časopisu ve formátu PDF e-mailem. Zájemci pište na můj e-mail.
1. září 2025
© PRUH Soft 2025

dochovaném předloženém schodišti nebo peronu. Současný vstup do donjonu (věž převážně čtvercového nebo obdélníkového půdorysu - pozn. red.) vznikl vybouráním původního východního šterbinového okna v suterénu.

Je možné, že stavba měla ještě minimálně jedno hrázdné patro. Obvodové opevnění jádra hradu se téměř nedochovalo, ale s

největší pravděpodobností se jednalo o zděnou hradbu s ochozy. Přístupová cesta do hradu vcházela úzkým průjezdem zděné věžovité brány, kterou zřejmě mohly projíždět i vozy.

Za branou se poté cesta větvila. Jedno její rameno směřovalo k donjonu, to druhé se stáčelo nazpět a vedlo na planinu mezi branou a hlavní věží, kde zřejmě stály další stavby asi hospodářského charakteru.

Do dnešních dnů se z hradu zachovaly jen pozůstatky brány, obytné věže a terénní stopy po dřevěném opevnění. I tak ale místo působí jaksi magicky, tím pádem ani tato zřícenina není ochuzena o zajímavou pověst. Ta praví, že se tu na Květnou neděli (křesťanský pohyblivý svátek, který připadá na neděli před Velikonocemi - pozn. red.) otevírá

jakási tajemná podzemní chodba, která vede k plným sudům dobrého hradního vína.

Napít se může kdokoliv, co hrdlo ráčí. Má to ale jeden háček. Je třeba to stihnout dříve, než se dočtou pašije (vyprávění o utrpení a smrti Ježíše Krista - pozn. red.), jinak se chodba uzavře a opožděný piják musí celý další rok čekat na vysvobození.

Cesta na hrad není nijak náročná. Vyrazíme od rozcestí Děkovka, odkud vede zhruba kilometrová trasa po modré turistické značce přímo k hradu. Cestou narazíme na několik malinových keřů a pěkné odpočinkové místo s naučnou tabulí a dřevěnou budkou, v níž se malí turisté dozvědí, co všechno do lesa nepatří. Přečteme si pár zajímavostí, jako například to, že Lesy České republiky investovaly do zajištění zbytků hradu přes jeden a půl milionu korun.

Závěrečné stoupání je dost prudké, ale konečný výhled za to stojí. Nenajdeme tu sice ani stánek s občerstvením ani průvodce a rozlehlý hrad, ale zato překrásná panoramata. Odměnou nám je nádherný kruhový výhled na Říp, Házmburk, zříceninu Košťálov, Milešovku, Lovoš a další.

Kdo máte také v oblíbě pohledy na kopce Českého středohoří, jistě budete souhlasit s tím, že se tu dají trávit hodiny pozorováním a rozjímáním. Zřícenina je volně přístupná po celý rok.

ZÁŘÍ

Když ráno mlha stoupá nad lesy,
a rosa chladí kroky na cestách,
slunce zlatem hladí náměstí,
v dálce zní už podzim
v ozvěnách.

List šustí tiše v tichu zahrady, jak
vzpomínka, co v srdci doznívá,
čas sklízí plody, mění nálady, a
v duši klíčí nová výzva, zpívá.

Září je chvíle mezi dnem a tmou,
kdy léto šeptá: „Už se loučím,“ a
podzim kráčí s tváří tajemnou,
však v jeho kroku není smutek
vším.

Tak stojím v šeru, dívám se, jak
plá ten večer v barvách ohně,
mědi, vín, a v srdci cítím, že mi
září dá ten klid, co roste z ticha,
z hloubky. Víím.

(CHATGPT a PH)

Z Á Ř Í 2 0 2 5												22 prac. dnů									
36	06:15 19:44	Pondělí 1 Linda, Samuel	16:33 23:21	06:17 19:42	Úterý 2 Adéla	17:24 +++	06:18 19:40	Středa 3 Bronislav, Bronislava	18:04 00:21	06:20 19:37	Čtvrtek 4 Jindřiška, Rozálie	18:33 01:34	06:21 19:35	Pátek 5 Boris	18:55 02:54	06:23 19:33	Sobota 6 Boleslav	19:13 04:16	06:24 19:31	Neděle 7 Regina	19:28 05:41
37	06:26 19:29	Pondělí 8 Mariana	19:42 07:05	06:27 19:27	Úterý 9 Daniela	19:58 08:29	06:29 19:24	Středa 10 Irma	20:12 09:58	06:30 19:22	Čtvrtek 11 Denisa, Denis	20:33 11:28	06:32 19:20	Pátek 12 Marie	21:00 12:55	06:33 19:18	Sobota 13 Lubor	21:39 14:21	06:34 19:16	Neděle 14 Radka	22:32 15:37
38	06:36 19:13	Pondělí 15 Jolana	23:41 16:35	06:37 19:11	Úterý 16 Ludmila, Lidmila	— 17:16	06:39 19:09	Středa 17 Naděžda, Naďa	00:59 17:45	06:40 19:07	Čtvrtek 18 Kryštof	02:20 18:06	06:42 19:05	Pátek 19 Zita	03:40 18:21	06:43 19:02	Sobota 20 Oleg	04:58 18:35	06:45 19:00	Neděle 21 Matouš	06:10 18:48
39	06:46 18:58	Pondělí 22 Darina	07:21 18:58	06:48 18:58	Úterý 23 Berta	08:32 19:10	06:49 18:54	Středa 24 Jaromír, Jaromíra	09:43 19:24	06:51 18:51	Čtvrtek 25 Zlata, Zlatuše	10:55 19:41	06:53 18:49	Pátek 26 Andrea	12:08 20:03	06:54 18:47	Sobota 27 Jonáš, Dan	13:17 20:32	06:58 18:45	Neděle 28 Václav, Václava a státnosti	14:21 21:13
40	06:57 18:43	Pondělí 29 Michal, Michael	15:18 22:07	06:59 18:40	Úterý 30 Jeroným	16:00 23:13															

KRÁLOVSKÉ MĚSTO LITOMĚŘICE

Více na www.litomerice.cz